

Nr 577

Av herr Börjesson i Falköping m. fl., om befrielse i vissa fall från skyldighet att upprätta bouppteckning, m. m.

(Lika lydande med motion nr 497 i Första kammaren)

Enligt 20 kap. ärvdabalken föreligger plikt att för varje avliden person upprätta och till rätten ingiva bouppteckning. I vissa fall är emellertid ett uppfyllande av denna plikt förenat med sådana svårigheter, att en befrielse från bouppteckningsskyldigheten synes motiverad. I andra fall åter medför ett fullgörande av boutredningen och bouppteckningsskyldigheten sådana ekonomiska uppoffringar för de efterlevande, att det bör stadgas en skyldighet för kommunerna att ombesörja boutredningen och bouppteckningen samt eventuellt arvskifte.

Det har sålunda ofta visat sig svårt att få till stånd bouppteckning, när den avlidne är en medellös eller i det närmaste medellös person utan kända arvingar. I ett sådant fall kan bouppteckningen icke anses fylla något egentligt praktiskt syfte. Ej heller torde bouppteckningen ha någon större uppgift att fylla, när den avser ett litet barn som icke efterlämnat några tillgångar men som efterlämnar föräldrar. I dessa och liknande fall borde bouppteckningen kunna ersättas av en skriftlig anmälan till rätten. Denna borde dessutom få avgöra huruvida en fullständig bouppteckning behöves. En sådan regel skulle säkerligen smidigt kunna tillämpas, särskilt som nämndemännen, vilka regelmässigt uppehåller nära kontakt med vederbörande tjänsteman i domstolen, ofta även anlitas för boutredningsuppdrag.

I såväl nyssnämnda som vissa andra fall, exempelvis då boet är ringa men åtskillig utredning behöves för uppspårande av arvingarna och skriftväxling med dessa, står det redan i början av boutredningen klart, att behållningen i boet inte med säkerhet förslår till boutredningskostnaderna. Det förefaller då oskäligt att de efterlevande skall behöva vidkännas utgifter för boutredningen. Införande av en plikt för kommunerna att i dylika fall sörja för boutredningen och bouppteckningen, om den som har vård om den avlidnes egendom begär det, synes högst motiverad. Visserligen är enligt 18 kap. 2 § och 20 kap. 2 § ärvdabalken polismyndighet skyldig att taga hand om den dödes egendom och föranstalta om bouppteckning, men denna skyldighet inträder icke om dödsbodelägare har vård om egendomen. Eftersom dödsbo enligt rättspraxis inte kan erhålla fri rättegång, kan dödsboet ej heller få av allmänna medel bekostat biträde och på så vis undslippa risken

1 — Bihang till riksdagens protokoll 1961. 4 saml. Nr 577—584

för ekonomiska uppoffringar. Skyldigheten för kommun att sörja för bo-utredningen och bouppteckningen torde böra omfatta även skyldighet att förrätta eventuellt arvskipfte.

Med stöd av vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning i syfte att

a) undersöka möjligheterna för införande av befogenhet för domstol att i vissa fall medge befrielse från skyldigheten att upprätta och ingiva fullständig bouppteckning efter avliden, samt

b) undersöka huruvida skyldighet bör åläggas kommun att i vissa fall föranstalta om utredning av dödsbo och därmed sammanhängande åtgärder.

Stockholm den 26 januari 1961

B. Börjesson
i Falköping

Emil Elmwall

Gunnar Larsson
i Luttra